

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תש"ע, 2010
מספר השאלון: 244,011113

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון א'

לבתי ספר עצמאיים

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	הבנה והבעה	–	50 נקודות
פרק שני	–	אוצר המילים והמשמעים ושם המספר	–	26 נקודות
פרק שלישי	–	תחביר ומערכת הצורות	–	24 נקודות
	–	סה"כ	–	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

קרא את המאמר שלפניך, וענה על השאלות שאחריו.

מאגרים במצוקה

(מעובד על פי ר' קולנס, "מאגרים במצוקה", יתד נאמן, חול המועד סוכות, תש"ע)

- פסקה א
- 10 "והארץ אשר אתם עוברים שמה... ארץ הרים ובקעת לְמִטְרַת השמים תשתה מים" (דברים, י"א, י"א). ארץ-ישראל נושאת עיניה לשמים ומייחלת לגשם שִׁירָד על ההרים ועל הבקעות, ירווה את השדות, יחלחל למעמקי האדמה ויעשיר את מי התהום.
- פסקה ב 5
- 10 ארץ-ישראל ממוקמת בשוליים הצפוניים של רצועת המדבריות העולמית, וחלק גדול משטחה הוא מדברי. כמות המשקעים השנתית הממוצעת בה נחשבת לנמוכה, והיא מספקת בקושי רב את הצרכים ההולכים וגדלים של האוכלוסייה בישראל. משום כך המים בארץ הם משאב יקר. כיום, לאחר רצף של חמש שנים שחונות שבהן ירדו גשמים מועטים, החמיר במידה רבה הפער בין צריכת המים ובין כמותם במאגרים. משק המים בישראל נמצא במשבר חמור, ומצוקת המים זינקה לראש סדר היום הציבורי.
- פסקה ג
- 15 בישראל יש שלושה מקורות עיקריים של מים: מקור אחד הוא הכינרת, שהיא מאגר מים עיליים – מים הנמצאים מעל פני הקרקע; שני המקורות האחרים – אֶקְנוֹת החוף ואקוות ההר – הם מאגרי מים תחתיים המוכרים לנו יותר בשם "מי תהום". כל אחד משלושת מקורות המים האלה מספק כשליש מכמות המים הנצרכת על ידי האוכלוסייה בישראל.
- פסקה ד
- 20 הכינרת היא אגם המים המתוקים הגדול ביותר בארץ. היא ניזונה ממי גשמים, וכן מנהר הירדן ומנחלים נוספים, ואיכות המים בה נחשבת טובה. המים נשאבים מן הכינרת ומובלים במוביל הארצי לכל אזורי הארץ. הם עוברים תהליך של סינון וחיטוי כדי לשפר את איכותם.
- פסקה ה
- 25 מבין שלושת מקורות המים מצבה של הכינרת הוא החמור ביותר, מכיוון שהשנים האחרונות היו שנים שחונות. מאז שנת 2004 נרשמה ירידה חדה במפלס הכינרת הן בגלל מיעוט הגשמים הן בגלל שאיבה מוגברת ממנה, ובשנת 2008 ירדה הכינרת אל מתחת ל"קו האדום". הקו האדום הוא מפלס המינימום, 213 מטר מתחת לפני הים. הוא מציין את הגובה הנמוך ביותר שעד אליו מותר על פי התקנות לשאוב מים.

- פסקה ו' מקורות יודעי דבר טוענים כי הכינרת מתקרבת באופן מדאיג אל "הקו השחור" (215 מטר מתחת לפני הים). קו זה נחשב לגבול האחרון, ומתחת לו הכינרת עלולה להיפגע באופן בלתי הפיך: עלולים להיגרם לה נזקים כמו הפרת מאזן המלחים, תמותת הדגה ופגיעה בצמחייה. כמו כן המים שיופקו ממנה לא יהיו ראויים לשתיה. החשש הוא אפוא לא רק מהתמעטות של כמות המים, אלא גם מפגיעה באיכותם.
- פסקה ז' אמנם הגשמים שירדו בחורף 2009 שיפרו את המצב והעלו את מפלס הכינרת, אולם בכל זאת הימה נמצאת כיום בשפל. מקומו של קו החוף כיום לעומת מקומו בעבר מעיד עד כמה עגום מצבה של הכינרת: מתקני החוף והמלתחות, שבעבר היו סמוכים לקו המים, רחוקים ממנו היום מרחק הליכה ניכר, וזאת בשל נסיגת הימה.
- פסקה ח' שני מאגרי המים התת-קרקעיים – אקוות החוף ואקוות ההר – ניוונים אף הם מהגשם. מי הגשמים היורדים על האדמה מחלחלים מהשכבה העליונה, פני הקרקע, אל שכבה סלעית עשירה בנקבוביות ובסדקים. המים נאגרים בשכבה זו, שכן מתחתיה יש שכבת סלע אטומה המונעת את המשך חלחול המים. מאגר מים זה הוא האקווה, המוכר בשמו הלועזי אַקְוִיפֶר.
- פסקה ט' את מי אקוות החוף שואבים באמצעות קידוח בארות, ומספקים אותם לאזור השפלה. אולם שאיבת יתר מסכנת את איכות המים, משום שבמקום מים מתוקים הנשאבים החוצה חודרים לאקוויפר מי ים מלוחים. זאת ועוד: בשל הקרבה לאזורים מאוכלסים חודרים לאקוויפר שפכים ביתיים ושפכים תעשייתיים המזהמים את המים ומסכנים את בריאות הציבור. כדי לשפר את מאזן המים ואת איכותם באקוויפר החוף מאפשרת חברת "מקורות" להחדיר אליו מים מן המוביל הארצי. אקוות ההר היא מאגר מי התהום המשתרע מתחת להרי יהודה והרי שומרון. הוא העשיר ביותר בארץ, ואיכות המים שלו משובחת.
- פסקה י' כדי להתמודד עם המשבר החרیف, פועלת רשות המים הן לצמצום הצריכה והן להגדלת כמות המים. פעולות אלה יאפשרו לצמצם את השאיבה מן הכינרת ומן האקוויפרים ולמנוע את הפגיעה הקשה בהם. לדוגמה, רשות המים מנהלת מסע הסברה נרחב לצמצום צריכת המים. הציבור נקרא למנוע בזבוז מים בצריכה הביתית: לעשות שימוש חוזר במים, לרכוש אבזרים חוסכי מים ולמנוע דליפות. כמו כן, יוצאת רשות המים נגד השקיה בזבזנית של גינות ציבוריות, מכיוון שמשטחי דשא הם זוללי מים ובגדר מותרות בארצנו השחונה. את הירוק הטבעי והחי מתכננים להחליף בשטיחי דשא סינתטי ובחלוקי אבנים שיעטרו את צדי הדרכים ואת הכיכרות. בין היתר הוחלט גם לצמצם את מכסות המים לחקלאות. משמעות הדבר היא פחות שדות ופחות מטעי פרי.

- פסקה יא אחת הדרכים להגדלת היצע המים היא מחזור מי שפכים: בתהליך של טיהור מסלקים ממם השפכים את חומרי הפסולת. מי הביוב המטוהרים נקראים מי קולחין, והם משמשים לחקלאות, אך אינם מתאימים לשתייה.
- פסקה יב דרך נוספת להגדלת כמות המים היא התפלה של מים מלוחים. בתהליך ההתפלה מפרידים את המים מהמלחים המומסים בהם כדי שהמים יהיו ראויים לשתייה. מכיוון שישראל שוכנת לחוף ימים, ומי הים זמינים בה, הקימו מתקני התפלה באשקלון, בחוף פלמחים, באילת ועוד. עד השנים האחרונות נחשבה התפלת המים לפרויקט יקר מאוד, אך בתקופה האחרונה ירדה עלות ההפקה באופן ניכר הודות לשימוש בטכנולוגיות חדשות. על אף הירידה בעלות ההפקה מים מותפלים עדיין יקרים יותר ממים טבעיים הניתנים לנו במתנה משמים.
- פסקה יג מצוקת המים הקשה הפוקדת את ארצנו מטרידה את יושביה. רבים מחפשים דרכים שונות כדי למנוע בזבוז של המשאב היקר הזה ולהגדילו. כיהודים מאמינים אנו אומרים פעמיים ביום בקריאת שמע: "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי... ונתתי מטר ארצכם בעתו" (דברים, י"א, י"ג-י"ד). אנו מתפללים אל הקב"ה שבידו מפתח הגשמים שיתקיים בנו המשך הכתוב: "ואספת דגנך ותירשך ויצהרך... ואכלת ושבעת".

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה ענה על שבע שאלות: על ארבע השאלות 1-4, על אחת מהשאלות 5-6, ועל שתי השאלות 7-8.

ענה על ארבע השאלות 1-4.

1. מקורות המים בישראל במצב חמור.

א. ציין גורם טבעי אחד וגורם אנושי אחד האחראים למצב החמור של מקורות המים.

(4 נקודות)

ב. ציין שלושה נזקים העלולים להיגרם בשל מצבם החמור של מקורות המים.

(3 נקודות)

2. "בישראל יש שלושה מקורות עיקריים של מים". (שורה 12)

א. דרג את שלושת מקורות המים לפי רמת איכותם. (2 נקודות)

ב. בשניים מן המקורות נעשות פעולות כדי לשפר את איכות המים.

ציין את הפעולות, והסבר כיצד הן משפרות את איכות המים. (4 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

3. בפסקה ח מתואר מבנה האקוויפר. יש המכנים את אחת מהשכבות באקוויפר "הסכר של מי התהום". איזו שכבה מכונה כך? הסבר מדוע. (4 נקודות)

4. לפניך ידיעה מן העיתון:
בעשרת הימים האחרונים עלה מפלס הכינרת ב־21 סנטימטרים. כמות המים שזרמה לאגם – כ־35 מיליון מטרים מעוקבים – שווה לתפוקה השנתית של מתקן ההתפלה החדש בפלמחים. (המודיע, יי בטבת תש"ע)

א. ציין, על פי המאמר ועל פי הידיעה מן העיתון, שני חסרונות של התפלת מים. (3 נקודות)

ב. מדוע לדעתך מתפילים מים למרות החסרונות? (2 נקודות)

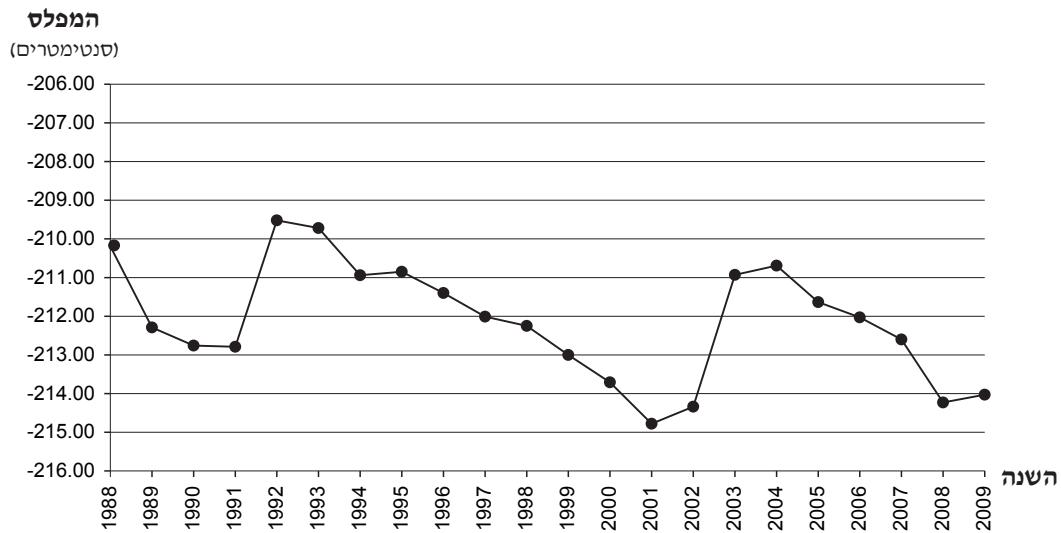
ענה על אחת מהשאלות 5 או 6.

5. יש הדורשים להגביל את השימוש במים לצרכים החיוניים של האדם בלבד, ולהפסיק לחלוטין את השימוש במים לצרכים שאינם חיוניים, כגון השקיית גינות וב־רכות שחייה. הבע את דעתך על דרישה זו, ונמק את דברך. (7 נקודות)

6. בשל המחסור במים הוצע להעלות בעשרות אחוזים את תעריפי המים שישלמו הצרכנים. הבע את דעתך על הצעה זו, ונמק את דברך. (7 נקודות)

ענה על שתי השאלות 7-8.

7. לפניך תרשים המתאר את מפלס מי הכינרת בשנים 1988-2009. עיין בתרשים, וענה על שלושת הסעיפים א-ג שאחריו.

(הנתונים נלקחו מן השנתון הסטטיסטי לישראל, 2009)

- א. באיזו שנה היה מפלס הכינרת ברמה הנמוכה ביותר, ובאיזו שנה הוא היה ברמה הגבוהה ביותר? (2 נקודות)
- ב. במאמר מוזכר הקו האדום של מפלס הכינרת. (פסקה ה) על פי התרשים, באילו מבין השנים 2009-2000 היה מפלס הכינרת מעל הקו האדום? (3 נקודות)
- ג. בשנת 2001 נעשה קיצוץ חריף במכסות המים לחקלאות, והוחלט להקים מתקנים להתפלת מים. הסבר, על פי התרשים ועל פי פסקה ו במאמר, מדוע הוחלט כך בשנה זו. (4 נקודות)

8. **מטלת סיכום** (12 נקודות)

על פי המאמר, כתוב סיכום (בהיקף של כ-8-10 שורות), המציג את הבעיה המתוארת במאמר ואת הדרכים להתמודדות עמה.

פרק שני – אוצר המילים והמשמעים ושם המספר (26 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 9-13.

אוצר המילים והמשמעים (21 נקודות)

9. לפניך שבע הגדרות למילה **מקור**. קרא אותן, וענה על ארבעת הסעיפים א-ד שאחריהן.

(1) מקום שבו מתחילה נביעת מים: מעין, נחל וכדומה. "ויבש מקורו ויחרב מעיָנו" (הושע, י"ג, ט"ו)
(2) מוצא, ראשית, הבסיס שממנו הגיע דבר מה. מילים רבות בעברית – מקורן בשפה הארמית.
(3) ספר או חומר כתוב אחר שממנו שואבים מידע ומסתמכים עליו.
(4) אדם או קבוצת אנשים המספקים מידע, בעיקר בעל־פה.
(5) חיבור בלשון שנכתב בה, להבדיל מעיבודו או מתרגומו ללשון אחרת. פירוש המשניות לרמב"ם נכתב במקור בערבית ותורגם לעברית.
(6) מסמך או יצירה כפי שיצאו מידי היוצר, להבדיל מהעתק. (בלועזית: אוריגנל)
(7) [דקדוק] הצורה הבסיסית של הפועל שאינה מציינת זמן, גוף, מספר ומין. זְכוּר וְשִׁמּוֹר.

א. לפניך שני משפטים על פי המאמר, ובכל אחד מהם למילה "מקור" משמעות אחרת.

I. אחד המקורות שמהם ניזונה הכינרת הוא נהר הירדן. (על פי שורות 17-18)

II. "מקורות יודעי דבר טוענים כי הכינרת מתקרבת באופן מדאיג אל

'הקו השחור' ". (שורות 27-28)

(1) לאיזו הגדרה מתאימה משמעות המילה "מקור" במשפט I?

(2) לאיזו הגדרה מתאימה משמעות המילה "מקור" במשפט II?

(אין צורך להעתיק את ההגדרה, די לציין את מספרה.) (3 נקודות)

ב. בפסקת הפתיחה ובפסקת הסיום של המאמר מובאים פרטי מידע בתוך סוגריים.

ציין את ההגדרה המסבירה את תפקיד המידע שבסוגריים בפסקות אלה.

(נקודה אחת)

ג. העתק מתוך ההגדרות:

– הסבר בדרך של נרדפות

– הסבר בדרך של ניגוד

– הסבר בדרך של תרגום

(3 נקודות)

ד. בהגדרה (7) מובא פריט מידע בסוגריים מרובעים. מה תפקידו? (נקודה אחת)

/המשך בעמוד 8/

10. לפניך זוגות של מילים וצירופים.

העתק אותם למחברתך, וכתוב ליד כל זוג מהו יחס המשמעות בין המילים בזוג. את התשובות בחר מרשימה זו: ניגודיות, נרדפות, היכללות.

- סמוכים – רחוקים
- זמינים – מצויים
- מייחלת – מקווה
- מקורות מים – נחלים
- עיליים – תחתיים
- שחונות – גשומות
- חקלאות – מטעי פרי

(7 נקודות)

11. "הפרת מאזן המלחים". (שורות 29-30)

לפניך שש מילים.

העתק מביניהן רק את המילים שמתאים לצרף לפניהן את המילה **הַפְּרָה**. בקשה, שבועה, הסכס, הזדמנות, צער, משמעת.

(4 נקודות)

12. א. "מאז שנת 2004 נרשמה ירידה חדה במפלס הכינרת". (שורות 22-23)

מהי המשמעות של המילה "מפלס" בהקשר זה? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

- (1) מדידת איכות המים
- (2) גובה פני המים
- (3) כמות המים
- (4) אספקת מים

(נקודה אחת)

ב. כתוצאה משאיבה מעבר ל"קו השחור" הכינרת עלולה להיפגע באופן בלתי הפיך.

(על פי שורות 28-29)

מהי המשמעות של הצירוף "בלתי הפיך"? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

- (1) אינו סביר
- (2) ההפך מישיר
- (3) אינו מספיק
- (4) אינו ניתן לשינוי

(נקודה אחת)

שם המספר (5 נקודות)

13. א. בכל אחד מהמשפטים (1)-(2) שלפניך בחר בצורה הנכונה של שם המספר, והעתק אותה למחברתך. (3 נקודות)
- (1) בעֶשֶׂר / עֶשְׂרֵה ימים זרמו לכינרת שְׁלוֹשִׁים וְחֲמִשָּׁה / שְׁלוֹשִׁים וְחֲמִשָּׁה מיליון מטרים מעוקבים.
- (2) אקוות ההר ואקוות החוף מספקות כְּשֶׁתִּי שְׁלִישׁ / שְׁנַי שְׁלִישִׁים מכמות המים שצורכת האוכלוסייה בישראל.
- ב. לפניך משפט ובו מספר. כתוב את המספר המילים. (2 נקודות)
- הקו האדום של הכינרת הוא **213** מטר מתחת לפני הים.

פרק שלישי – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה שמונה שאלות: ארבע מתחום התחביר (14-17) וארבע מתחום מערכת הצורות (18-21).
ענה על ארבע שאלות בלבד. תוכל לבחור אותן מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות
או משני התחומים, כרצונך (לכל שאלה – 6 נקודות).

תחביר

14. א. לפניך שני משפטים II-I.
- I. משק המים בישראל נמצא במשבר חמור.
- II. מצוקת המים זינקה לראש סדר היום הציבורי.
- (1) מהו הקשר הלוגי בין שני המשפטים I ו-II?
- (2) ציין מילת קישור המבטאת קשר לוגי זה ומתאימה לחבר בין שני המשפטים.
- ב. לפניך משפט על פי המאמר.
- אף על פי שהתפלת מים מלוחים הוזלה בשנים האחרונות, מים מותפלים עדיין יקרים יותר ממים טבעיים.
- (1) מהו הקשר הלוגי במשפט זה?
- (2) העתק את מילת הקישור המציינת קשר זה.

15. לפניך שלושה משפטים III-I.

- I. השנים האחרונות היו שנים שחונות, ונרשמה בהן ירידה חדה במפלס הכינרת.
  - II. הכינרת מתקרבת באופן מדאיג אל הקו השחור, שנחשב לגבול האחרון.
  - III. בשנת 2008 ירדה הכינרת אל מתחת לקו האדום, 213 מטר מתחת לפני הים.
- א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים, וליד כל מספר ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.
- אם המשפט הוא משפט מורכב, תחם את הפסוקית / הפסוקיות שבו.
  - אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר), תחם את האיברים שבו.
- ב. קבע את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפטים אלה. את התפקידים בחר מרשימה זו: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

16. א. לפניך חמישה משפטים (1)-(5), ובכל אחד מהם מודגשת המילה **מים**.

- ציין את התפקיד התחבירי של המילה **מים** בכל משפט.
- את התפקידים בחר מרשימה זו: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).
- (1) הציבור נקרא על ידי רשות ה**מים** להימנע מבזבוז מים.
  - (2) אל האקוויפר מוחזרים **מים** מן המוביל הארצי.
  - (3) עלות ההפקה של ה**מים** מייקרת מים מותפלים.
  - (4) בלי **מים** לא ייתכנו חיים.
  - (5) ארץ-ישראל מייחלת ל**מים**.
- ב. הָמַר את משפט (1) שבסעיף א למשפט בדיבור ישיר.

17. לפניך שלושה משפטים III-I.

- I. ארץ-ישראל שוכנת לחוף ימים, ומי הים זמינים בה.
  - II. בתהליך ההתפלה של מי ים מפרידים מן המים את המלחים שבהם.
  - III. מפרידים מן המים את המלחים שבהם כדי שיהיו ראויים לשתיה.
- א. מהו סדר המשפטים מבחינת הסוג התחבירי שלהם?
העתק למחברתך את התשובה הנכונה מבין התשובות המוצעות.
- איחוי (מחובר), מורכב, מורכב
  - מורכב, פשוט, איחוי (מחובר)
  - איחוי (מחובר), פשוט, מורכב
- ב. מהו הקשר הלוגי במשפט III, ואיזו מילה מבטאת קשר לוגי זה?

מערכת הצורות

18. א. לפניך טבלה ובה שמות פעולה.
העתק את הטבלה למחברתך, והשלם אותה.

שם הפעולה	השורש	הבניין
הִצָּעָה		
הִצְטַמְצְמוּת		
שְׁאַיְכָה		

ב. לפניך טבלה ובה שמות פועל.
העתק את הטבלה למחברתך, והשלם אותה: לכל שם פועל כתוב פועל משלך מאותו השורש אך בבניין אחר, ושם מאותו השורש.

שם הפועל	פועל מאותו השורש, אך בבניין אחר	שם מאותו השורש
לְהִסְתַּמֵּךְ		
לְסַפֵּק		
לְהִנְזֵק		

19. א. לפניך תשעה שמות.

אֵיכוֹת, זָמִין, הִסְבָּרָה, כְּמוֹת, מְדַבְּרִי,
מִינִימוֹם, מְשַׁאֵב, פְּרוּיֵקֵט, צְמַחִיָּה

מיין את השמות לשלוש קבוצות: שורש ומשקל; בסיס וצורן סופי; שאילה מן הלעז.

ב. לפניך ארבעה שמות.

מְדַבֵּר, מְטַע, מְכַר, מְתַחֵם

(1) מבין השמות האלה, איזה שם יוצא דופן מבחינת משמעות המשקל?

(2) מה משותף לשמות האחרים מבחינת משמעות המשקל?

(שים לב: המשך השאלות בעמוד הבא.)

20. א. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש שם.
- I. הקו האדום מציין את הגובה הנמוך ביותר שעד אליו מותר על פי התקנות לשאוב מים.
- II. ועד הבית גבה כספים עבור תקון הצנרת בבניין.
- מבין המשפטים (1)-(4) שלפניך, ציין את המשפט שהנאמר בו אינו נכון.
- (1) השמות תקון, תקנה במשפטים II-I הם שמות פעולה מאותו השורש.
- (2) השמות תקון, תקנה במשפטים II-I הם שמות פעולה מבניינים שונים.
- (3) השמות תקון, תקנה במשפטים II-I שונים במשמעותם.
- (4) השמות תקון, תקנה במשפטים II-I שונים במשקלם.
- ב. לפניך קטע ובו ארבע מילים מודגשות.
- רשות המים פנתה לציבור בבקשה לצמצם את צריכת המים. הציבור נקרא לרכוש אבזרים שימנעו בזבוז מים. כמו כן מתכננים להחליף את הצמחייה הטבעית בחוצות הערים בצמחייה סינתטית. פעולות אלה יאפשרו לשאוב פחות מים מן המאגרים.
- (1) מיין את המילים המודגשות לשתי קבוצות: שמות ופעלים.
- (2) ציין את השורש של כל אחת מן המילים.
- (3) ציין מהו הבניין המשותף לכל המילים.
21. א. לפניך שני משפטים, ובהם מודגשות ארבע צורות בינוני.
- I. מצוקת המים הקשה בארצנו מטרידה את יושבי הארץ.
- II. בשל הקרבה לאזורים מאוכלסים מי שפכים חודרים לאקוויפר.
- ציין את חלק הדיבר של כל אחת מצורות הבינוני המודגשות. את החלקים בחר מרשימה זו: שם עצם, שם תואר, פועל בהווה.
- ב. לפניך משפט על פי המאמר:
- מים שהופרדו מהמלחים המומסים בהם הם מים מותפלים.
- (1) מהו חלק הדיבר של המילה "מותפלים" במשפט זה?
- (2) כתוב משפט אחר שבו המילה "מותפלים" תשמש חלק דיבר שונה מזה שבמשפט הנתון.

בהצלחה!